

LỄ SUY TÔN THÁNH GIÁ
TUẦN CHÚA NHẬT XXIV THƯỜNG NIÊN-A
Ngày 14 tháng 9 năm 2011

Dấu Thánh Giá

Trong các tài liệu Kitô giáo, có hai từ khác nhau là Thập giá và Thánh giá:

- **Thập giá** chỉ cây gỗ hình chữ thập mà quân dữ bắt Chúa Giêsu chịu khổ hình vác trên đồi Golgôtha và rồi Ngài phải chịu đóng đinh vào cây gỗ đó;
- **Thánh giá** là Thập giá có Chúa Giêsu chịu đóng đinh.

Dấu Thập giá đã có từ thời hoàng đế Constantinô I (306-337), Sinh năm 274, Constantinô là con của vua Constance và bà Hêlêna. Năm 306, vua Constance qua đời, Constantinô được phong vương lấy hiệu Constantinô I tức Constantinô đại đế. Ông có thiện cảm với Kitô-giáo vì mẫu gương đoàn kết hiệp nhất của các tín hữu và nhờ mặc khải về dấu Thánh Giá. Khoảng năm 310-311, Rôma bị đe dọa đánh chiếm. Đại đế Constantinô cầu khẩn và, trong thị kiến ban đêm, ông thấy trên trời đầy mây mù phủ kín, xuất hiện hình Thập Giá sáng ngời với hàng chữ tiếng Hy-lạp "En tontô nika", mà theo nghĩa La-tinh là "In hoc Signo vinces" - Theo dấu này (dấu Thập giá), *ngươi sẽ chiến thắng*. Vua truyền cho quân lính các đạo binh mang Thập Giá ra trận và năm 312, quân của ông thắng quân Maxence tại cầu Milvius, sát lũy thành Rôma. Hoàng đế Constantinô I tin vào Thiên Chúa và từ thế kỷ thứ 4, tín hữu mới được tự do giữ đạo.

Thông thường người Kitô-hữu không phân biệt Thánh giá Thập giá vì rất gần và trong ngày người tín hữu làm dấu thánh giá nhiều lần mà có thể, theo thói quen, quên cả ý nghĩa cao trọng.

Sau đây là một ít trong các hướng dẫn về Giáo Lý của Giáo Hội: "Trên Thập giá, Chúa Giêsu đã hoàn tất lễ hy sinh, chứng tỏ yêu thương nhân loại vô cùng" (Ga 13:1; GL 616).

Kể đến, dù đối với văn minh La mã, thập giá có ý nghĩa cực hình vì dùng để treo tội nhân bị án tử hình.

Trước công nguyên, đế quốc La mã đã lan rộng tới Trung Đông, qua Giêrusalem, nên Thập giá là hình phạt tội nhân được người Israel dùng vào việc xử án tử hình trong số có Chúa Giêsu đã bị kết án thời vua Xêdarê (César) và tổng trấn Philatô năm 33 công nguyên. Đức Kitô đã vác thập giá và "chịu đóng đinh vào thập giá" (Mt 27:31), "chết trên thập giá" (Mt 27:50). Từ đó cây Thập giá trở thành vật thánh được suy tôn là Thánh Giá, hay thập tự giá, cây gỗ được thánh hoá, vì mang thân xác Chúa Giêsu. Vương quyền của Đức Kitô cũng được biểu lộ trên Thập giá khi Philatô ghi bản án **INRI** (Jesus Nazarenus Rex Judeorum) gắn vào Thập giá, nhìn nhận: "Giêsu Nadarét, Vua dân Do-thái" Mt 27:37; Cv 2:36; GL 650).

Thập Giá Đích Thật

Trước thập niên 330, Thánh Giá được suy tôn với ý nghĩa “*Đem Thập Giá Thánh ra ánh sáng*” hay “*Biểu dương Thánh Giá*” vì tín hữu không biết Thánh Giá ở đâu. Việc tìm kiếm được bà Hêlêna (247-330) tiến hành vào năm 324-326 là gương sáng cao cả của người ngoại giáo nghe theo tiếng gọi đến với Chúa. Bà sốt sắng học hỏi về “Giêsu Kitô chịu khổ hình và vác thập giá, chịu chết để cứu chuộc nhân loại.” Bà sùng mộ tôn vinh “*Ngài là Vua trên hết các vua.*” Khi thấy đại đế Constantinô I có thiện tình với Kitô-Giáo, bà liền trở lại đạo và, năm 324, vào tuổi 78, đã lên đường hành hương qua Giêrusalem với **quyết tâm tìm cho được Thập Giá thật của Chúa Giêsu**. Khi khởi công việc tìm kiếm, bà hết sức ngao ngán vì tại địa điểm Golgotha xưa kia, nay đầy cả dinh thự, đền đài, đền thờ. Tuy vậy, bà vẫn vững tin, hy vọng, cầu nguyện, làm việc phúc đức và hợp tác với GM thành Giêrusalem, Đức Cha Macariô (Macarius, về sau được phong thánh). Theo thông tin chỉ dẫn của cụ già Do Thái tên Jude, ở địa điểm rất sâu dưới đất có ba cây thập giá được chôn trong một cái giếng khô. Bà Hêlêna liền ra lệnh bình địa các kiến trúc và đào bới, tìm kiếm. Đến năm 426 thì tìm ra giếng chứa ba cây thập giá và cả bốn cái đinh đóng tay chân Chúa Giêsu, cùng bảng hiệu **INRI** - *Jesus Nazarenus Rex Judeorum* (Giêsu Nadarét Vua Dân Do Thái), mà theo lệnh Philatô, quân dữ đã gắn vào thập giá của Chúa. Nhờ sáng kiến của Giáo Phụ Macariô, bà đã nhận ra Thánh Giá đích thực: Đức GM truyền các tín hữu cầu nguyện và cho phép đem đến một phụ nữ bệnh nặng vô phương cứu chữa, sắp chết. Lần lượt áp hai cây thập giá vào, bệnh nhân vẫn hơi hóp. Nhưng, đến cây thập giá thứ ba thì bà ta tỉnh lại và lành bệnh. Trong cùng ngày, Đức GM cho phép dân chúng đang đưa đám tang, kiêng quan tài đến. Khi đụng vào thập giá linh thiêng thì người chết sống lại. Với các phép lạ như thế, Đức GM công bố Thánh Giá đích thực, trước sự hân hoan của hoàng hậu và mọi người. Bằng chứng về sự kiện "**bà Hêlêna tìm được Thập Giá đích thực (crux realis)**" năm 426 có ghi trong tài liệu của Thánh Cyril thành Giêrusalem (qua đời năm 486) và nhiều vị Thánh khác.

Thu Hồi Thánh Giá Thật Bị Quân Ba Tư Đánh Cướp

Về sau, vào thập niên 610, vua Ba tư Chosroes II, khi chinh phục Giêrusalem ngày 5-5-614, đã giết hàng ngàn người Kitô-hữu, đốt phá Vương Cung Thánh Đường Phục Sinh và cướp lấy Thập Giá thật của Chúa Kitô mà bà Hêlêna cung nghinh tại núi Ca-la-va-ri-ô. Trong khi đó, Heraclius, hay Hê-rac-li-ô, lật đổ Phocas và làm hoàng đế Constantinople ngày 3-10-610. Để đối phó với vua Chosroes rất hung bạo, Heraclius thiết tha ăn chay, cầu nguyện, quyết tâm giành lại "Thánh Giá thật". Ông ra trận và nhờ ơn Thánh Thần soi sáng, xông pha đánh quân địch. Ông chinh phục được ba tướng lãnh của Chosroes và ba đoàn binh tinh nhuệ của họ, khiến Chosroes và quân binh phải tháo chạy. Khi sắp vượt sông Tigris, ông truyền ngói lại cho con trai là Medarses. Nhưng, Siroes, con trai cả xem sự việc đó là nhục nhã lớn lao, nên giết cả cha

Chosroes lẩn vua em. Ông được Heraclius công nhận là vua Ba tư với điều kiện phải trả lại nguyên vẹn "Thánh Giá thật" mà Chosroes đã cướp tại Calavariô. Như thế, sau hơn 14 năm chiến đấu, Heraclius thành công thu hồi Thánh Giá khỏi tay quân Ba tư. Ông rước về Giêrusalem hết sức trọng thể và vác Thánh Giá lên núi Calavariô ngày **14 tháng 9** năm 629.

The finding of the True Cross, [Agnolo Gaddi](#), Florence, 1380

Lễ Suy Tôn Thánh Giá

Theo Giáo Sử, ba bốn thế kỷ đầu, đạo Chúa Giêsu Kitô bị bách hại kinh khủng. Người Kitô-hữu phải lén lút trốn xuống các hang toại đạo để làm việc thờ phượng hoặc nghe Lời Chúa. Vì thế, dù nhiệt thành tôn kính mến mộ Thánh Giá, họ cũng chỉ biết về Thập Giá Thánh qua lời truyền miệng mà thôi, chứ không được tôn vinh Thánh Giá một cách trọng thể như ngày nay.

Về sau, trong Phụng Vụ truyền thống, Giáo hội biểu dương gỗ Thánh Giá vào Thứ Sáu Tuần Thánh trong nghi thức suy tôn long trọng khi Chủ Tế từ cửa nhà thờ tiến lên cung thánh, dừng lại ba lần vừa giương cao Thánh Giá vừa hát ba lần, mỗi lần lên giọng câu:

Đây là gỗ Thánh Giá – (Ecce Lignum Crucis, in quo salus mundi pepéndit.)

Mọi người đáp: *Xin hãy đến, chúng ta thờ lạy – (Venite, adoremus.)*

Ngày lễ Thánh Giá tại Giêrusalem được thay thế bằng Lễ Suy Tôn Thánh Giá như sau:

Lần đầu tiên: Lễ được mừng công khai vào tháng 9 năm 335 nhân dịp khánh thành hai đền thờ (một tại núi O-li-vê-tê và một tại Mộ Thánh Chúa Giêsu) kỷ niệm việc hoàng hậu Hêlêna tìm được Thập Giá Chúa Giêsu tại đồi Golgotha. Lễ khánh thành tổ chức tại Giêrusalem vào 13-9. Hôm sau, Chúa Nhật 14-9 năm 335, lần đầu tiên, Đức GM Giêrusalem trưng ra cho dân chúng xem "gỗ thánh của thập giá thật đã tìm thấy" và, theo lệnh của Đại đế Constantinô, các Giáo Phụ ra sắc chỉ mừng kính lễ Khánh thành Đền Thờ và Suy Tôn Thánh Giá vào ngày **14 tháng 9** hằng năm. Đồng thời, một miếng của gỗ thánh được đem về thành Constantinople, thủ đô đế quốc Tiểu Á, và tại đây cũng có lễ nghi trọng thể Suy Tôn Thánh Giá vào ngày **14 tháng 9** năm 335.

Lần thứ hai: Vào cuối đời hoàng đế Phocas, khoảng năm 610, đế quốc Rô-ma ở Phương Đông có nguy cơ bị sụp đổ vì quân Ba-tư, dưới quyền vua Chosroes, xâm chiếm Ai-cập và Phi Châu, tháng 5 năm 614, Thánh Giá thật cung nghinh tại Vương Cung Thánh Đường Phục Sinh (đền thờ tại mộ thánh) bị quân Ba-tư cướp mất. Hoàng đế He-rac-li-ô đã đánh dẹp quân của Chosroes và thu hồi Thánh Giá thật. Ông đã vác Thập Giá Thánh lên đền thờ Ca-la-va-ri-ô và mừng Lễ Suy Tôn Thánh Giá lần thứ hai vào ngày 14-9-629. Từ thế kỷ thứ 7, Lễ Suy Tôn Thánh Giá lan khắp Phương Đông, qua cả Rô-ma, thời ĐGH Sergiô (687-701) với lời truyền: *“Một mảnh quý giá vô song của gỗ thánh thập giá Đấng Cứu Thế, được cất giữ làm thành tích. Hằng năm, vào Lễ Suy Tôn Thánh Giá, dân chúng bốn đạo hôn kính và thờ lạy thánh tích tại Vương Cung Thánh Đường Chúa Cứu Thế nay là nhà thờ chính toà Rôma.”*

Tài liệu tham khảo:

- **Catholic Encyclopedia:** The Exaltation of the Holy Cross; The Cross and the Crucifix
- **Giáo Hội Việt Nam - Niên Giám** 2005: Dòng Mến Thánh Giá Việt Nam (357-358; 388-392)

Tác giả: Trần Văn Trí